

Una lectura gironina de la revista *La Mainada*

La revista infantil *La Mainada* (1921-1923) ha estat molt poc estudiada, malgrat la importància que va tenir en el panorama cultural del primer quart del segle xx i la nòmina de col·laboradors que hi van escriure i dibuixar: Josep Carner, Carles Riba, Joan Salvat-Papasseit, Antoni Rovira i Virgili, Joan Amades, D'Ivori, Apa, Opiisso... Fins ara no s'havia estudiat amb una mirada gironina, i per això ho intentaré.*

Text > PERE MARTÍ I BERTRAN, escriptor

Fotos > FONS PERE MARTÍ

La *Mainada* va néixer el 10 de juny de 1921, en ple auge del catalanisme polític i cultural. Es tractava d'una revista infantil d'arrels clarament catalanistes, catòliques i noucentistes, pensada per formar i entretenir els infants i joves de Catalunya, que es veien com el futur del país. «El nostre objectiu principal i primordial és *fer catalans bons*», deia un fullet propagandístic de la revista que es conserva a la Col·lecció Jordi Verrié de la Biblioteca de Catalunya. En van ser les ànimes Avel·lí Artís i Balaguer (1881-1954) i Joan Laguia i Lliteras (1890-1937), i van comptar amb un esplet de col·laboradors que impressiona i amb uns mitjans certament importants per a l'època. En part, va néixer per intentar mitigar la influència i el predomini d'*En Patufet*, ja que aquesta altra publicació, nascuda l'any 1904 i ben consolidada durant la dècada dels anys vint, no acabava de fer el pes a una part de la intel·lectualitat, la més propera al noucentisme, la més urbana, la més oberta a Europa,

perquè la considerava excessivament ruralista, popular i localista. És per això que intel·lectuals de la talla de Josep Carner, Carles Riba, Antoni Rovira i Virgili, Marià Manent, Clementina Arderiu, Lola Anglada... hi van ser presentats com a col·laboradors des del primer número.

Els continguts de *La Mainada* els podríem agrupar en quatre grans apartats: l'editorial i les informacions de la revista, que en marquen clarament la línia i que durant els tres anys que va existir van tenir tres redactors en cap: Joan Laguia Lliteras, que signava com *El Guia Joan*, Avel·lí Artís i Balaguer, que signava com a X, i Narcís Masó i Valentí, que signava com *El Cavaller Sant Jordi*; les seccions de literatura, entre les quals destaquen «El que ens conta l'avi», «Els nostres poetes» o «De les coses que passen», en què trobem grans noms de la literatura catalana, de la Renaixença (Àngel Guimerà o Víctor Balaguer), del Modernisme (Prudenci Bertrana, Víctor Català, Apel·les Mestres...)

>> Una pàgina de campanars gairebé gironina al cent per cent.

* Tot i que la llengua de *La Mainada* és cent per cent fabriana i segueix la normativa de l'IEC, hi ha alguns mots, construccions morfosintàctiques, etc. que se n'aparten (*per que, de que, veiam, Avelí, Port-bou...*). Les he mantingudes sense marcar-les amb el sic preceptiu per no carregar les citacions.

(Els «novells», col·laboradors de LA MAINADA)

DEL CAMP DE LA PÀTRIA

Al distingit amic Mn. Lluís G. Pla,
qui tant contribuïx a la catalanització
dels infants de les comarques gironines.

I

Ja la calda el blat calciga,
fent-lo devenir daurat,
i és colltorça ja l'espiga,
car té el fruit assaonat.

Pervingué ja la sembrada
a la seva plenitud.
Ja no s'ou per la contrada
la cançó de joventut.

Ara són de maduresa
les cançons que escampa el vent;
són cançons de fortalesa
que pel bosc es van perdent.

Prò els sembrats senten frisança
d'aquell temps qui ja passà,
i els acora una enyorança
d'aquell viure dolç i clà,
d'aquell viure d'alegria
del bell temps primavera
quan verdejava i floría
el planell i el clotaral.

Per xò l'espigam no es cansa
d'enllaçar-se amb germanó
— tal com fan en nostra dansa
tots els fills de la nació, —
tot voltant i fent sardana
al damunt de cada camp,
quan l'orcig o tramuntana
passa i besa'l amb llur flam.

Ja ve el temps en que la dalla
sobre els camps estendrà el blat;
quan estès, una mortalla
pareixerà el blat segat.

I quan ja cap flor s'albiri
per les prades i camins,
prest començarà a florir-hi
l'esperança, bosc endins;
l'esperança benaurada
d'aquell temps tan dolç i clà
qui, al tombant de l'hivernada,
bell com era, tornarà.

II

Sobre el camp de nostra terra
algun jorn també passà
la punyent dalla de guerra
que les llibertats segà.

Va passar llarga tongada
que semblava ésser tot mort,
prò ben prompte redreçada
l'esperança tragué brot;
l'esperança falaguera
de venir un temps milló,
de venir la Primavera
sobre el camp d'eixa nació
que ara passa la hivernada
i comença a despuntar
l'encisera temporada
d'un revindre dolç i clar,
que Déu vulgui que perduri,
sent aquest el darrè hiern,
fins al dia que fulguri
la Justícia de l'Etern.

CAMIL GEIS

LA NENA CAPTAIRE

Té un mirar suau
la nena captaire,
un mirar de cel,
que us penetra l'ànima

i és tota poruga
del rebutjament,
per xò no fidola
i espera somrient

aquella mà amiga,
aquell cor commós,
que de llur penúria
se'n fa un bell esboç

i li don' almoïna
sense fer-ne esment.

La nina captaire
no vol res forçat,
que és la millor cosa
la que es don de grat;

per xò és tan gojosa
i ho agractéx més,
si amb amor es posa,
en sa galta un bes!

PERE PUJOL CASADEMONT

>> Una pàgina de la secció «Els nostres poetes», tota gironina.

i, naturalment, del noucentisme; les seccions d'història i coneixements, en què sobresurten els «Fulls de la Història de Catalunya», d'Antoni Rovira i Virgili (a partir del juny de 1923 els signa *Lavi Magí*, pseudònim de l'historiador Ferran de Sagarra i de Siscar [1853-1939], pare de Josep M. de Sagarra), «Els grans homes de Catalunya», de Francesc Curet, o «Del món de les bèsties», signada majoritàriament per Joan Amades i dedicada a curiositats del món dels animals; i les seccions d'entreteniment «Contes i acudits vells i nous», «Jardinet de pasatemps», acudits repartits arreu de la revista, i encara una secció molt in-

novadora, «Allò que fa riure els altres nois», formada per acudits o vinyetes il·lustrats provinents de revistes infantils d'arreu, amb predomini de les d'origen francès i anglosaxó, sobretot britànic.

Tots aquests esforços, totes aquestes il·lusions es van acabar el novembre de 1923, ja que la dictadura de Primo de Rivera va clausurar la revista i així va esdevenir un altre projecte cultural frustrat: només en van poder sortir cent vint-i-nou números.

En aquests números, com veurem tot seguit, Girona i les seves comarques hi van tenir una bona presència a través de col·laboracions molt diver-

ses, que miraré de sintetitzar, sense cap ànim d'exhaustivitat, sinó més aviat per obrir camins a possibles estudis i per donar a conèixer una realitat que ha passat massa desapercebuda. No m'estendré en cap dels apartats ni dels personatges que presentaré, tot i que molts s'ho mereixerien, perquè ni l'espai ni l'objectiu d'aquest article m'ho permeten.

Un redactor en cap i un secretari gironins

Entre les personalitats que van tenir un pes a la revista, i no només com a col·laboradores, en voldria destacar dues. Per començar, el redactor en cap a partir del número 95 (30-3-1923), el pedagog gironí Narcís Masó i Valentí (Girona, 1890-1953), que signava amb el pseudònim *El Cavaller Sant Jordi* i que he pogut identificar gràcies a l'article «Els anys de *La Mainada*», de Rafael Tasis i Marca, publicat a *La Nova Revista* (núm. 1, 1955, p. 11-14). Va ser el responsable de l'editorial i, per tant, la cara visible de la línia de la revista. Narcís Masó, juntament amb el també pedagog Eladi Homs, hi va introduir canvis importants, tant pel que fa a seccions com a objectius, sobretot educatius, tot i que en van mantenir les línies bàsiques: catalanisme, catolicisme i noucentisme.

El segon gironí amb un pes a l'equip de redacció va ser Pere Pujol i Casademont (Sant Feliu de Guíxols, 1901-1965), conegut sobretot per l'informe sobre el patrimoni gironí del 5 d'agost del 1936, que ha estudiat a fons Joaquim Nadal i Farreras (*Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, núm. XXIX, 2018, p. 267-278) i per la sèrie *Àlbum Meravella*, que va dirigir i editar. També va col·laborar en diverses revistes catalanistes com *Flames Noves* o *Joventut Catalana*, que va dirigir. A *La Mainada* va ocupar el càrrec de secretari, com ens informa l'editorial del núm. 27 (9-12-1921), però, a més, hi va col·laborar amb diversos poemes («La nena captaire», «La ginesta», «La bruixa Cantallops», «Cançó de la joia petita...») i amb alguns textos en prosa com «Rondalla d'un gat que volia anar a Roma a menjar coca», «La funesta visió», «La tragèdia», «Les violes evocadores», o una curiosa continuació de la sèrie «Els nens de la meva escala» de Joan Salvat-Papasseit, a qui va dedicar el text «Amb tota devoció» (núm.

>> Una pàgina d'una secció molt original: humor internacional.

>> Portada del número 1 de la revista.

23, 11-11-1921). Al *Calendari* de 1923, hi va publicar dues suposades cartes entre dos enamorats, en Lluís i la Mari-Àngela (p. 184-185).

Altres col·laboradors de les comarques gironines

Entre els nombrosos col·laboradors de *La Mainada*, tant per encàrrec de la redacció com espontanis, tant reconeguts pel seu prestigi literari o artístic com «novells», com sovint els anomenen a la mateixa revista, n'he localitzat, sense ànim d'exhaustivitat com ja he dit, una trentena de nascuts a les comarques gironines o que hi estan estretament relacionats. Per ordre alfabètic són:

Josep Aguilera i Martí (Salt, 1882 - Barcelona, 1956), crec que podria ser l'autor de les cobertes de diversos volums de la col·lecció «Els contes de *La Mainada*», que el setmanari va encarregar entre el número 62 (11-8-1922) i el 98 (20-4-1923). Només hi consta que són obra d'«Aguilera», que podria molt ben ser el pintor i dibuixant republicà i antifeixista gironí. També va signar unes quantes il·lustracions al *Calendari* de 1923.

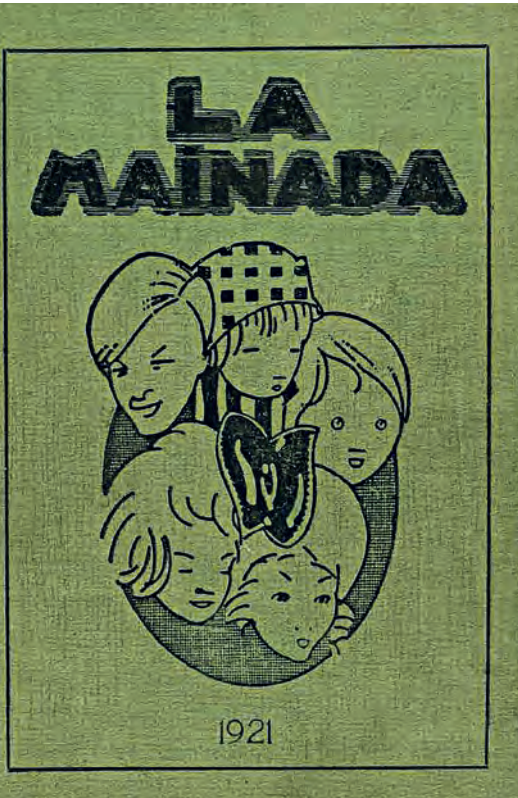
Joan Ballesta s'hi anomena en diverses ocasions com a col·laborador l'any 1923 i es podria tractar de Joan Ballesta i Molinas (l'Escala, 1893 - Chânes, França, 1962), el polític republicà que va ser el darrer alcalde de Girona. Signats seus hi trobem dos poemes, «Mar endins» i «Balada»; una narració titulada «El renegaire», i un conte, «Les roses de la princesa», amb coberta d'Aguilera i recollit després a la col·lecció «Contes de *La Mainada*». Al *Calendari* de 1923 hi va publicar el poema «La rondalla de l'avi» (p. 54).

Josep Berga i Boada (Olot, 1872 - Sant Feliu de Guíxols, 1923), pintor, escriptor i professor de belles arts, va ser un dels col·laboradors més assidus de *La Mainada*. La seva obra, sempre en prosa, sovint es va publicar a la secció titulada «El que ens conta l'avi», però de vegades també a «De les coses que passen», i fins i tot sense secció. Hi va recrear una quinzena de rondalles i llegendes, tant catalanes com estrangeres, que de vegades il·lustrava ell mateix: «La fossana del gall»; «La pedra de terme»; «El carboner de Briggaw»; «Les fades del Puig-sacalm»; etc. També hi va publicar algunes reflexions i consells, com «Dimecres de

cedra»; «Les carícies en la família»; «Un noi honest fa l'home honest»... A més, hi va col·laborar amb alguna traducció o adaptació, com ara «L'infant dins del bosc», de Frederic Chuhn, que no he pogut documentar; «L'home de cor», de l'escriptor alemany G. A. Burger (1747-1794), o «La caritat del Rajah», de la qual no s'esmenta l'autor ni la llengua de procedència, com tampoc no s'esmenten en uns textos breus que va traduir o adaptar titulats «Pensaments», ni en altres narracions. De tant en tant, hi publicava algun acudit i algun entreteniment, o si més no els il·lustrava. A partir del número 59 (21-7-1922), va començar a publicar, a la secció «Jardinet de passatemps», un trencacloques amb premi per als lectors que el resolien, i n'hi va publicar dinou; el darrer, en el número 107 (22-6-1923). Ell va obrir la nova col·lecció anomenada «Contes de *La Mainada*» amb «Història dels tres fills d'un captaire, que fan fortuna», i el quart volum, titulat «La gran llei», tots dos amb coberta de Joan d'Ivori. Al *Calendari de La Mainada* del 1922 hi va publicar una tira còmica, amb textos i il·lustracions seus, titulada «Les antigues escoles d'Espanya» (p. 78-79), molt crítica, i uns quants acudits; també s'hi reproduïa un quadre seu titulat *La gran batuda* (p. 142). Al *Calendari* del 1923 hi trobem mitja dotzena d'il·lustracions, entre les quals destaquen les dedicades a les quatre estacions (p. 6-9) i la reproducció del quadre *La fladora* (p. 48), així com el text «Les quatre crisis o ço que esdevé al rei Lin-I», subtítulat «Llegenda japonesa» (p. 85). A més a més de tota aquesta producció, va ser l'autor del bust titulat *La nena de La Mainada*, la venda del qual es va anunciar a partir del número 66 (8-9-1922). En el número 112 (27-7-1923), la revista va donar la notícia de la seva mort, i en va destacar la col·laboració artística i literària en el setmanari des d'un bon començament.

Josep Berga i Boix (la Pinya, 1837 - Olot, 1914) hi va publicar, segurament a través del seu fill, Josep Berga i Boada (ja que no és gaire habitual trobar-hi obres d'autors difunts), el conte «El barretinaire d'Olot», amb coberta de Joan d'Ivori, dins la col·lecció «Contes de *La Mainada*».

Prudenci Bertrana i Comte (Torredra, 1867 - Barcelona, 1941) va ser pintor i un dels escriptors més reconeguts del

>> Una portada del 1921.

Modernisme. Tot i no ser nascut a terres gironines, tothom l'hi considera, tant pel fet d'haver estudiat a Girona, on es casà amb Neus Salazar, com per haver passat llargues temporades al Mas Espriu de l'Esparra, a la Selva, i encara per haver situat algunes de les seves obres a la ciutat de l'Onyar. A *La Mainada*, surt a totes les llistes de col·laboradors, però, que sapiguem, només va col·laborar al *Calendari* de 1922 amb la narració «Els pardals de l'escola de Montjuich» (p 145-146).

Aurora Bertrana i Salazar (Girona, 1892 - Berga, 1974), escriptora i música, filla de Prudenci Bertrana, que sapiguem, només hi havia d'escriure una novel·la per fulletons, *Gysy: Novel·la d'un llop*, com s'anunciava en el número 120 (21-9-23), però no s'hi va arribar a publicar mai i ni tan sols consta a les bibliografies de l'autora que he consultat.

Enrich Bosch i Viola (Figueres, 1882 - Sant Feliu de Guíxols, 1932), periodista i escriptor, director del setmanari satíric *L'avi Muné* (1918-1932), hi va publicar el poema «Recull», dedicat a la importància i els beneficis de regalar un ram de flors.

Anton Busquets i Punset (Sant Hilari Sacalm, 1876 - Calders, 1934), mestre, poeta i periodista de mare ripo-

lesa. Es va traslladar a aquesta ciutat en morir el seu pare, hi fundà l'entitat Joventut Catalanista de Ripoll i hi va publicar el seu primer llibre de poemes, *Lliroia* (1895). A *La Mainada*, a partir del número 109 (6-7-23) es va fer càrrec d'una nova secció, «Converses del bell parlar», dedicada a la millora de la llengua catalana, que va signar amb el pseudònim d'*El Follet*.

Concepció Casanova i Danés (Campdevàrol, 1906 - Sant Boi de Llobregat, 1991), filòloga, poeta, professora i traductora, segurament va ser l'autora del poema «Impressions d'estiu», publicat al *Calendari* de 1923 i dedicat «A la meva bona amiga Rosa Fossas» (p. 70). A partir d'aquell any en va publicar a revistes diverses i l'any 1930 va sortir el seu primer i únic llibre de poesia: *Poemes en el temps* (Editorial Altés), il·lustrat per la seva germana, Montserrat Casanova i Puigserinanell, filla del segon matrimoni patern, que segurament és l'M. Casanova que l'any 1922 va enviar un dibuix del campanar de l'església de Campdevàrol al concurs de *La Mainada*, ja que es va dedicar a la pintura.

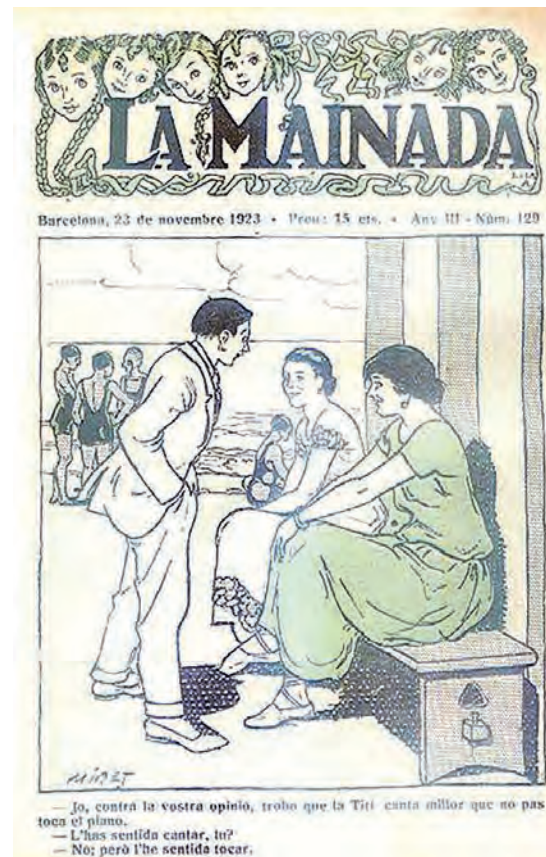
Josep Casassa i Tassis (Sarrià de Ter, 1903 - Montcada i Reixac, 1936), sacerdot, poeta i folklorista, hi va col·laborar amb diverses proses de tradició popular publicades a la secció «El que ens conta l'avi» o bé soltes, com «Un acudit de Sant Pere», «El pare gegantàs», «El caçador i el dimoni-llebre»... També va ser l'autor dels contes de la col·lecció «Contes de *La Mainada*» titulats «En Pere boig», «La poma d'or», «La torre del "Oru"» i «Fidel fins la mort». Al *Calendari* de 1923 hi va publicar «La Verge del Remei», subtítolada «Llegenda gironina» i dedicada «Als mainadistes de Sarrià de Ter» (p. 61-62).

Víctor Català, pseudònim de Caterina Albert i Paradís (l'Escala, 1869-1966), una de les novel·listes catalanes més reconegudes, consta com a col·laboradora de la revista tant a la llista del número 1 (10-6-1921) com a la del número 2 (17-6-1921), però no n'he pogut documentar cap text ni a la revista ni als calendaris.

Vicenç Coma i Soley (Blanes, 1893- Barcelona, 1979). Rafael Tasis, a l'article esmentat abans, ens informa que hi va col·laborar amb els pseudònims *Víctor d'Amoc* i *Joan Bagueny*. Ho va fer a partir del 1922, amb una trentena de narracions: «Deure complert», «Diada

de Reis», «Futbol de carrer», «Els mestres», «Troques i cabdells (Nadalenc)», «En Baldufa», etc. D'ell, també en van anunciar la publicació de la «novel·la per a jovencelles» *Les noies de moda*, que es podia adquirir, entre altres llocs, a la impremta de *La Mainada*. Al *Calendari* de 1923 va signar, amb el pseudònim *Víctor d'Amor*, que podria ser un error tipogràfic, la narració moralitzant «El premi d'una bona acció» (p. 46-47), i amb *Joan Bagueny*, la també moralitzant «Miss Mary» (p. 151-153).

Lluís G. Constans i Serrat (Banyoles, 1901-1955), sacerdot, escriptor i estudiós local, hi va publicar diverses llegendes a la secció «El que ens conta l'avi»: «El sisè misteri de dolor», que porta el subtítol «Llegenda banyolina» i està dedicada «Als jovenets de la secció IV del Col·legi del Collell»; «L'estratagem del graner», que se subtitula «Llegenda hostolenca» i està dedicada «A la família sanfeliuenc Vilallonga». També són llegendes hostolenques «La Geron» i «Coll de Condreu»; «L'amortallat», que porta el subtítol «Llegenda muntanyenca»; «La fi d'un contrapàs», que és una «Llegenda de Les Guilleries», i «El poder de les ànimes», que

>> Darrera portada de La Mainada.

consta com a «Llegenda popular». A més, va publicar algunes narracions a la secció *De les coses que passen*, com, per exemple, «Malaltia del cor». I encara, a la nova col·lecció «Contes de *La Mainada*», hi trobem «El cavaller del “Clot de l’Infern”», «De Hostoles a Roca-Alba», «La justícia dels Sanfeliuencs», «L’olla de Núria», «Simó Cirineu» i «La desgràcia dels sastres». Al *Calendari* de 1922, el conte «L’Àngel» (p. 129-132), i al del 1923, la llegenda empordanesa «El salt de la reina» (p. 41-45).

FEDORBRET és un pseudònim que no hem aconseguit localitzar, però que podem considerar gironí perquè hi va signar la prosa titulada «En Xota petit», publicada a la secció *De les coses que passen*, a «Girona, setembre 1921».

Eduard Fiol i Marquès (Begur, 1903-Biarritz, 1976) va ser un artista polifacètic que va desplegar la seva obra a Girona fins al 1939. Des de molt jove va col·laborar en la premsa del moment, sobretot la satírica, tant a Barcelona com a Girona. A *La Mainada*, hi va signar alguns dibuixos amb el pseudònim *Fiol.m. L’A.* Fiol que signa la traducció del conte oriental «Els raïms» (número 10, 12-8-1921) podria ser parent seu, però no ho he pogut documentar.

Àngel Font i Dagas (Campdevàrol, 1904 - Vilafant, 1989), poeta i gran lector, tenia una gran biblioteca a Campdevàrol, on va viure i està enterrat. Hi va publicar un escrit fora de secció titulat «El fonògraf i els cecs», en què reivindicava l’ús de l’aparell per a les persones cegues. El va signar com a traductor, però no se n’esmenta ni l’autor ni la llengua de procedència. Segurament es tracta de l’Àngel Font que va participar, els anys 1921 i 1922, en el concurs de campanars de la revista.

Alexandre Font i Pla (Barcelona, 1876-1949), tot i ser un escriptor barceloní, va estar molt relacionat amb les comarques gironines, ja que el seu pare, Francesc Font i Joseph, era gironí, i la seva mare, Lluïsa Pla i Font, figuerenca. Crec que li podem atribuir la narració «Elogi del gos», publicada al *Calendari* de 1922 (p. 17-20), ja que la signa a «Gelida, setembre de 1921», que és on residia d’ençà que s’havia casat amb Dolors Mateu, filla del municipi penedesenc.

Camil Geis i Parragueras (Girona, 1902 - Sabadell, 1986) va ser un sacerdot, poeta i músic que des de ben jo-

venet va participar en els Jocs Florals. Hi trobem diversos poemes seus: «Del camp de la Pàtria», dedicat al també gironí «Mn. Lluís G. Pla, qui tant contribueix a la catalanització dels infants de les comarques gironines»; «Cançó d’infants»; «Una flor de record»; «Coral endreça»; i fins i tot algun de traduït per ell, com ara «Excursió». També hi va col·laborar amb algunes adaptacions i traduccions de contes i rondalles populars, sempre sense explicitar-ne la procedència, com «L’eixerit porquerol», «Per què en la lluna s’hi veu una ombra humana»... Al *Calendari* de 1922, hi va publicar el poema «La balada d’una nit de lluna» (p. 77), i al del 1923, el titulat «El Nadal de l’orfe».

Ernest Mascort i Marquès (Palafrugell, 1906 - Girona, 1982). L’any 1924 es va establir a Girona com a delegat de l’empresa Olivetti i s’hi va casar, va tenir tres fills i va participar activament en el món de l’esport gironí. Va ser periodista esportiu de Ràdio Girona gairebé durant trenta anys. A *La Mainada*, encara no amb divuit anys, hi va publicar tres narracions: «La Costa Brava», una lloança al paisatge de la costa empordanesa; «El devot»,

dedicada «A una gentil palafrugellenca»; i «La riulla d’en Met», dedicada «A l’amic Antolí Tarrats Mayola».

Anton Molins i Gelada (Olot, 1834-1889). Dramaturg i lligat als cercles catòlics, hi va publicar el conte «La portada del mal esperit», amb coberta d’Aguilera i recollit a la col·lecció «Contes de *La Mainada*».

Lluís Gonzaga Pla i Cargol (Girona, 1892-1961), sacerdot i poeta, des de molt jove va participar en els Jocs Florals. A *La Mainada*, hi va publicar una prosa titulada «Les cireres amargues», il·lustrada per Josep M. Pla, que podria ser el seu nebot, Josep M. Pla i Dalmau (Girona, 1904-1981). Al *Calendari* de 1922 trobem el conte «El captaire de Ventatjol» (p. 194-196), il·lustrat per J. Serra Massana. I al del 1923, el «Conte de l’home que no fou judicat» (p. 11-15), il·lustrat per «Aguilera». També és l’autor d’una de les novel·les de la «Biblioteca de *La Mainada*», *Les històries de l’oncle Scrooge*, il·lustrada per Joan d’Ivori.

Ramon Pla Coral (Olot, 1906-1980), periodista, poeta i polític, al *Calendari* de 1923 hi va signar el conte «En “Bienvenido”», amb aquestes paraules:

>> El pintor Josep Berga i Boada col·laborava en la revista.

«[...] del Pomell de Joventut "Aires de Montsacopa"» (p. 149), i el va dedicar a l'arquitecte olotí Joan Aubert (1902-2004).

Josep Pous i Pagès (Figueres, 1873- Barcelona, 1952), escriptor i periodista, no va col·laborar en la revista, fora que no ho fes amb un pseudònim desconegut, tot i que se l'esmenta tant a la «Primera llista de col·laboradors» com a la segona. A «El balanç de *La Mainada*», però, publicat en el número 31 (6-1-1922), que recull tots els col·laboradors reals del 1921, ja no hi consta.

Jaume Pumarola i Culubret (Girona, 1906-1970), farmacèutic i periodista, al número 67 (15-9-1922) hi publica la poesia «La pastoreta», «Dedicada a les senyorettes del Pomell "Donzelles Gironines"», i amb una nota al peu: «Premiada en els Jocs Florals Infantils de Girona l'any 1921».

Ignasi Rodríguez Grahit (Girona, ? - París, ?), periodista i dramaturg, va ser el primer reporter de Ràdio Girona. Era fill del banyolí Ramon Rodríguez Cai-xàs i de la gironina Conxa Grahit Grau, filla d'Emili Grahit, alcalde de Girona entre 1887 i 1891. L'any 1938 s'exilià a París, on es morí. A «El balanç de *La Mainada*», publicat en el número 31 (6-1-1922), hi consta com a col·laborador literari, tot i que no n'he localitzat col·laboracions.

Pere Màrtir Rossell i Vilar (Olot, 1883 - Barcelona, 1933) va ser un polític republicà, professor de l'Escola Superior d'Agricultura, autor de diversos treballs de divulgació científica sobre ramaderia i conservador del Parc Zoològic de Barcelona. Al *Calendari de La Mainada* de 1922 hi va publicar el reportatge «La ramaderia catalana» (p. 87-91), que va signar M. Rosell i Vilà, amb els cognoms encara sense normativitzar.

Martí Rouret Callol (l'Escala, 1902 - Ciutat de Mèxic, 1960) va ser un mestre i polític republicà. Hi va publicar el poema «Llibertat», dedicat als deixebles de les Escoles Parroquials de Lloret de Mar.

Joaquim Ruyra i Oms (Girona, 1858 - Barcelona, 1939), considerat un dels grans escriptors catalans del segle xx, hi consta com a col·laborador des del número 1, però sembla que finalment només va col·laborar en el *Calendari* de 1922, concretament amb el poema «Enyors d'Empurdà» (p. 148).

Manuel Sanz i Poch (1902-1985), popular com a compositor de sarda-

nes, va publicar al *Calendari* de 1922 «La rondalla d'en Job i les "senyores"» (p. 65-67), que signà a Cornellà de Terri.

Antolí Tarrats Mayola (Palafrugell, 1904 - Barcelona, 1946) va ser un mestre i pedagog molt actiu en el moviment de l'Escola Activa, autor d'articles relacionats amb l'ensenyament i d'alguns escrits en prosa i poemes a diversos mitjans. A *La Mainada*, hi trobem uns quants textos titulats «Notes curioses», en què recopila breument curiositats d'arreu del món. També hi col·labora amb algun poema, com «El son d'un infant», «Passa el setembre...», «El mar llaüt», etc.; i amb algun text en prosa com «La comunió solemne de Na Rosó», «Conte del dia dels morts», «La cartera trobada (Conte de Reis)», etc. I encara, a la col·lecció «Contes de *La Mainada*», «El cabrit eixerit», «La princesa Encantada o l'Esperit del Bosc», «El robatori de ca'n Frigolet» i «El caçador d'isards». Al *Calendari* de 1922, publicà el conte «Somni dels Reis» (p. 78-79), amb poema inclòs, i al del 1923, el poema «Ja ha nascut el Salvador!» (p. 114). Com a anècdota, Ernest Mascort Marquès li va dedicar una narració, titulada «La rialla d'en Met»; així com Lluís Tasis i Parnau, que li va escriure la titulada «L'ocell i els dos germans».

Lluís Tasis i Parnau (l'Escala, 1904 - Cadaqués, 1937), mestre republicà, va ser assassinat durant els Fets de Maig de 1937 a Cadaqués, on ensenyava. Hi va publicar el conte titulat «L'ocell i els dos germans», que va dedicar al també mestre i col·laborador de la revista Antolí Tarrats.

Eduard Valentí i Fiol (Pals, 1910 - Barcelona, 1971), professor, filòleg clàssic i traductor, només amb tretze anys va publicar la narració de base rondallística «El cavall roig» al *Calendari* de 1923 (p. 130-131).

Marià Vayreda (Olot, 1853-1903), escriptor i pintor. Només se'n va publicar un conte, pòstum i encartat (gener 1923), titulat «El xai perdut», que va ser el número 9 del segon volum de la col·lecció «Contes de *La Mainada*», amb coberta de Joan d'Ivori i signat com a «Marian Vayreda».

Els concursos i els reportatges de *La Mainada*

Els concursos són considerats seccions importants de la revista, ja que en mostren l'acceptació entre els lectors i són una font de fidelització. Al núme-

>> Poemes de Carner i Salvat-Papasseit publicats a *La Mainada*.

ro 1, ja se n'hi anuncien tres (p. 15), i durant els anys següents n'hi trobem uns quants més. En tots hi participen lectors de les comarques gironines, sobretot en el primer, «Els campanars de Catalunya», pensat «perquè els nois i noies aficionats al dibuix ens en remetin un, fet a la ploma, amb tinta negra, firmat, del campanar del seu poble, fent constar al dors del dibuix el nom de l'església i població» (p. 15); i també en el darrer, que consistia a resoldre un trencaclosques obra de Josep Berga i Boada.

Als reportatges, tant de la revista com dels calendaris, en més d'una ocasió hi ha referències a poblacions gironines, com per exemple al titulat «Santuaris i refugis de muntanya», del *Calendari* de 1923 (p. 163-170), en què es lloa l'obra del Centre Excursionista de Catalunya: Ull de Ter, Ribes, Querolbs («Caralp» a la revista), Camprodon, Núria, Olot, la Vall d'Hostoles, Sant Feliu de Pallerols i Montgrony, algunes amb fotografia inclosa. Per una qüestió d'espai, no em puc estendre ni en els uns ni en els altres, tot i que potser valdria la pena dedicar-los un altre article en una altra ocasió.